

Stichting **V**rouwen **P**astoraat **S**eksualiteit **G**eweld

Oecumenisch centrum in Noord-Holland
voor begeleiding, advies, voorlichting en scholing
omtrent godsdienst en incest/seksueel geweld

Nieuwsbrief

November 2007

Jaargang 7, nummer 1

Mooi werk

De jaarlijkse Nieuwsbrief is een dikke geworden dit jaar. Dat is niet voor niets, want er is veel te melden en er wordt hard gewerkt. Inmiddels lopen er twee VPSG-projecten: "Dwarsliggen. Speurtocht naar heilzame seksualiteit" en "Present in Mokum". U leest er meer over in deze Nieuwsbrief. Werken in projecten maakt het voor ons iets eenvoudiger om geld voor ons werk te krijgen. Met het bestuur zijn we hard op zoek naar een stabiele basis onder de VPSG. Daarbij helpen deskundige adviseurs van de SESAM Academie. Zij stellen zich voor op pagina 6.

VPSG en Noord-Holland, het gaat vaak in een adem door. Wie de jaarverslagen bekijkt ziet dat er al langer veel mensen uit andere delen van het land aan de deur in Haarlem kloppen. Pastorale zorg bij de problematiek van seksueel geweld is in Nederland steeds moeilijker te vinden.

Bijzonder is ook dat we af en toe een adviseerende en inhoudelijke rol kunnen spelen, ver over de landsgrenzen heen. Zo ging de VPSG over grenzen en hield zich even bezig met seksueel geweld in Congo en Zambia.

Verder in deze Nieuwsbrief onze vaste columniste Charlotte van Kampen met een indringende column over angst. We zijn elk jaar weer blij dat zij de moed heeft om de heftige emoties en vragen rond seksueel geweld in een leesbare vorm te gieten.

Tot slot, op de laatste pagina, een bespreking van de nieuwe, prachtige dichtbundel *Torens van verlangen* van Annelies Schreuder. U krijgt alvast een voorproefje, maar koopt u vooral de hele bundel; u kunt dan nog veel langer genieten en de opbrengst van de verkoop is voor de VPSG. Mooi werk!

Gezien van der Leest, coördinator

In dit nummer:

Kwetsbaar en Moedig	2
Present in Mokum	3
Waar-zeggen over liefde	4
Bezoek uit Zambia	5
Dwarsliggen. Speurtocht naar heilzame seksualiteit	5
Adviezen van de SESAM Academie	6
Dichtbundel: Torens van verlangen	6

1,2,3 - Laatste Nieuws !!!

1. ANBI

Misschien heeft u ook de berichten van de Belastingdienst in de krant gezien.

Goeddoelenorganisaties moeten geregistreerd staan als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) om vrijgesteld te worden van het betalen van belasting over ontvangen geld.

Voor u als gever betekent geven aan een ANBI dat u uw schenking kunt aftrekken voor de inkomstenbelasting.

De VPSG is door de Belastingdienst aangewezen als ANBI zodat uw gift voor ons werk aftrekbaar is.

HARTELIJK DANK!

2. KAMER TE HUUR

Onze spreekkamer aan de Nieuwe Groenmarkt staat een deel van de week leeg.

JAMMER !

Want het is een mooie, rustige ruimte voor studie, gesprek of behandeling. Met gebruik van keuken en toilet. En: midden in het centrum, op loopafstand van het station.

Zoekt u nog zo'n mooi plekje voor een dag, een dagdeel of meer per week of maand?

Neem dan contact op met Gezien van der Leest om de mogelijkheden te bespreken.

3. NIEUWE FOLDER

De nieuwe informatiefolder van de VPSG is uit. In de folder informatie over wie we zijn, wat we doen, onze projecten en alle gegevens hoe de VPSG te bereiken is.

Vaak is het lezen van de folder de eerste stap naar de VPSG.

Een folder die gezien mag en moet worden. Heeft u nog een goed plekje voor onze folder? In de kerk, in de bibliotheek, bij de dokter...

Wij sturen ze graag aan u op.

Zorg dat het werk van de VPSG zichtbaar is. Hartelijk dank voor uw hulp.

- Stichting VPSG
- Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem
- 023 – 5328222
- Aanwezig op dinsdag en woensdag van 10.00-16.00 uur in Haarlem
- Spreekuur in Amsterdam: woensdag van 13.00-16.00 uur (tel. 06-45141818)
- info@vpsg.nl
- www.vpsg.nl
- Gironr: 390070

Column: Kwetsbaar en Moedig

Angst. Ik schiet rechtop vanuit een diepe slaap. Hartkloppingen. Mijn lijf trilt. Waar zijn de poezen? Waar ben ik van geschrokken? Is er iemand in huis? Ik stap uit bed. De lampen in de slaapkamer zijn nog aan. Ochtendjas aan en met het telefoontje in de hand verken ik de bovenverdieping en daarna de benedenverdieping. Er is niemand. De poezen liggen op de bank te slapen. Ik ga ook weer slapen, doe nu resoluut de lichten uit.

Maar dan die andere keer, 30 jaar geleden. Toen had ik een nachtmerrie waarin ik rechtop schoot, ook vanuit een diepe slaap, en worstelde met een volledig in het zwart geklede man. Plotseling besepte ik dat het echt was en in doodsangst viel ik, jammerend als een dier, terug op bed.

Het verhaal en de situatie van andere verkrachte vrouwen – en vergeet verkrachte mannen niet – is telkens anders. Maar een ding hebben ze gemeen: er is altijd het gevoel geweest dat de verkrachting ook levensbedreigend was. Doodsangst is onlosmakelijk verbonden met verkracht worden en dat is niet afhankelijk van de hoeveelheid geweld die gebruikt is en ook niet of de dader een bekende of een onbekende is. Kennelijk is doodsangst een onderdeel van de emoties bij een verkrachting. Er zijn andere emoties, zoals afschuw, walging, woede op de dader of juist op jezelf, schuldgevoelens, maar de angst er het leven bij in te schieten is de emotie die het langste blijft en het hardnekkigste is.

Ik was bang geworden om alleen in een huis te slapen. Daarom woonde ik steeds in leefgemeenschappen. Mijn kat was ook bang geworden. Na die verkrachtingsnacht ging ik hem zoeken en vond hem, zo plat als een dubbeltje, onder het gasfornuis. Ik trok hem er voorzichtig onderuit en hield hem in mijn armen. Hij verhuis-

de mee naar een leefgemeenschap en op een avond, ik lag al in bed, vluchtte hij plotseling onder het bed. Ik keek naar de gordijnen en zag de schaduw van een man op mijn balkon. Op mijn gegil verdween de gluurder, maar mijn kat bleef de hele nacht onder het bed. Toch ben ik een moedig mens, want ik ging als ontwikkelingswerkster naar Afrika, waar ik in een hutje woonde. Ik liet daar wel altijd 's nachts een kaars branden. Ik kan nog steeds slecht tegen het pikkedonker. Het gekke is dat ik in Afrika onbewust het gevoel had dat deze onbekende man mij niet daarheen heeft kunnen volgen, maar bij terugkomst in Nederland sloeg de angst weer toe.

Nu woon ik alleen. Mijn vriendin heeft me een nachtlampje gegeven waar kinderen zich ook zo prettig bij voelen. De looptelefoon ligt 's nachts onder handbereik, ramen en deuren zijn op slot en er slapen twee katten op mijn bed. Ik slaap nu goed en met een veilig gevoel. Maar dat is niet vanzelf gegaan. Na de positieve ervaring in Afrika was het overwinnen van de angsten 's nachts mijn doel geworden. Dat is een langdurig en intensief proces geweest, maar het heeft tot een positief resultaat geleid. Voor alle verkrachte mensen geldt dat ze een balans moeten vinden tussen enerzijds angst en vermijdingsgedrag en anderzijds een elementaire, herwonnen vrijheid. Kwetsbare moed. De weg kan lang zijn, maar ik wens elk verkracht mens de kracht toe om die elementaire vrijheid voor zichzelf weer op te eisen.

Charlotte van Kampen

VPSG over grenzen: Democratische Republiek Congo

(Seksueel) geweld tegen vrouwen in oorlogssituaties: we lezen er steeds vaker over in de krant. Een vraag van Justitia et Pax (de katholieke organisatie voor Vrede en Gerechtigheid) om te helpen met theologische achtergronden en werkbare gespreksmethodes voor een handboek leidde tot een vruchtbare samenwerking met de VPSG. Het handboek wordt gebruikt in Congo om vrouwen en meisjes die slachtoffer geworden zijn van verkrachting en verminking door milities te helpen met

het verwerken van het trauma. Elk hoofdstuk in het handboek biedt een groep vrouwen (en mannen) met gespreksleiding materiaal voor een dag.

Thema's die aan de orde komen zijn: mens-(man-vrouw)beeld en godsbeeld, seksueel geweld, schaamte, schuld, verzoening en nieuwe wegen inslaan op eigen kracht. De theologische en methodische basis is aangevuld met specifieke casussen en ervaringsverhalen passend

voor de Congolese samenleving.

Vanuit onze lange ervaring met het begeleiden van groepen rond seksueel geweld konden we veel materiaal aandragen.

Het handboek "Qu'est-ce que tu as fait à ma soeur?" is inmiddels in druk uitgekomen. Er zijn al plannen om de basisinhoud ook te gaan gebruiken in andere landen.

Voor meer informatie:
www.justitiaetpax.nl

Present in Mokum - nieuw project van de VPSG

Het is alweer een jaar geleden dat de VPSG in Amsterdam van start ging met een spreekuur aan de 'Corvershof'!

De 'Corvershof' is het diaconale verzamelgebouw aan de Amstel, waar de Protestantse Diaconie van Amsterdam, maar ook het stedelijke toerustingswerk en het kerkelijk bureau van de PKN op termijn samen ondergebracht zullen worden.

De VPSG werd hier hartelijk welkom geheten om een spreekuur te openen voor de slachtoffers van seksueel misbruik en geweld, en ondergetekende, een van de pastoraal counselors, ontvangt momenteel wekelijks pastoranten in de spreekkamer van het oude gebouw met zijn allure uit de gouden eeuw.

Ik kwam door contact met de diaconaal consulenten, het drugspastoraat en de straatpastor op het idee om het VPSG-spreekuur aan te laten sluiten bij de doelgroepen waar de diaconie veel mee te maken krijgt: mensen die kwetsbaar zijn doordat hun positie in de samenleving erg wankel is. Het gaat om migranten, die deels illegaal zijn en zich een weg zoeken in de stad, maar ook om dak- en thuislozen en vrouwen die in de prostitutie werken. Problemen rond seksueel geweld, mishandeling en misbruik, spelen ook binnen deze niet zo weerbare doelgroepen een rol.

Zo werd, na veel overleg met de VPSG-collega's het project "Present in Mokum" geboren...

Dit project probeert d.m.v. pastorale hulpverlening en ondersteuning van de slachtoffers van misbruik en geweld uit kwetsbare groepen uit de "rafelrand" van de stad een aanvulling te bieden op het bestaande hulpaanbod. De reguliere voorzieningen zijn immers niet altijd bereikbaar voor mensen die in de wereld van dak- en thuisloosheid, drugsmisbruik en straatprostitutie leven.

Het project bestaat uit het wekelijkse spreekuur, maar ook uit contacten op de opvangplekken in de binnenstad, het opzetten van een lotgenotengroep en het ondersteunen van gesprekken over seksueel misbruik en AIDS binnen de migrantenkerken.

Daarnaast is het de bedoeling om kerkgemeenschappen in Amsterdam te informeren over het werk van de VPSG en open te staan voor het geven van informatie en voorlichting aan vrijwilligers en professionals.

Voorlopig zal het project "Present in Mokum" voor drie jaar voortgang vinden, voor 8 uur per week met als uitvalsbasis de 'Corvershof.'

Tot nu toe weten al meerdere vrouwen hun weg naar het spreekuur te vinden en zijn er contacten gelegd met de nachtopvang voor vrouwen (het Prinsenhof), de Zusters Augustinessen, het Leger des Heils, de Open Deur en andere organisaties die binnen oecumenisch verband in de grote stad hulp proberen te bieden aan mensen.

De VPSG zet zich vanuit haar ervaring en deskundigheid in om met haar laagdrempelige 'presentie'-benadering een luisterend oor te bieden bij beschadiging door seksueel geweld en heeft zo een heel eigen plek binnen het geheel van het hulpaanbod in Amsterdam.

Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan contact met de Amsterdamse kerken en parochies.

Langzaam maar zeker begint het project zich te ontvouwen!

Tijdens de dienst van het drugspastoraat in de Barndesteeg, waar veel mensen uit de pastorantengroep van de VPSG komen, ontdekte ik onderstaand lied. Het komt uit de bundel "Liederen van hoop", de liedbundel van de Petrus en Paulus crypte (kerk voor hen die leven in de straat-scene van Amsterdam). Ik vind dat de tekst, ontstaan vanuit het leven op de wallen, iets weergeeft van de droom die ons gaande houdt.

Moge het zo zijn!

Margrietha Reinders, pastoraal counselor

*Dromen blijven hangen, breken
halverwege in hun vlucht –
cirkelen als vogels, keren
steeds weer bij onszelf terug*

*Maar vandaag nu jij gezegd
hebt
dat er liefde groeien kan
dat jouw hand in mijn hand
warm wordt
weet ik dat ik leven zal.*

*Vrede voor een hele wereld.
Warmte tussen iedereen.
Dromen die ons steeds verbinden
over onze onmacht heen.*

(dichter onbekend)

Waar-zeggen over liefde. Diaconale middag voor dak- en thuislozen in Amsterdam.

Op 6 juni 2007 werd in Amsterdam een middag voor dak- en thuislozen georganiseerd achter het diaconiegebouw Corvershof in de prachtige tuin. Thema van de middag: Samenwerking, vriendschap en liefde op straat. Vanwege het onderdeel *liefde* ging de VPSG in op de uitnodiging van de diaconie om een bijdrage te leveren.

Liefde is: open hart.

Zweven, fris, vrolijk, goed gevoel, begrijpen, gevuld.

Eigenlijk is het alles.

(Hans)

Wij bedachten dat we de bezoekers wilden uitdagen om met ons in gesprek te gaan over hun ervaringen en verlangen, samen waar-zeggen over liefde. We plaatsten een bord met *Waar-zeggen over liefde*, en gelijk vormde zich een grote rij met 'klanten'.

Zo zaten twee medewerksters van de VPSG uitgedost als waarzegsters ieder aan een tafeltje met een bezoek(st)er tegenover zich voor een gesprek over liefde. De bezoeker mocht kiezen uit kaarten met uitspraken of afbeeldingen over liefde, over waarheid en waardigheid. En onmiddellijk zaten we midden in de

ervaringen met liefde van de bezoekers. Treurige en goede. De eerste vrouw die aan mijn tafeltje kwam kreeg de kaart met daarop *God is liefde*. 'Zo is het precies', zei ze. 'Dat ervaar ik nu elke dag, terwijl het jarenlang door verslaving heel slecht met me is gegaan'. Sommige gesprekken gingen over de moeilijke situatie van het leven op straat zonder privacy of mislukte relaties,

God is liefde.

Zo is het precies.

overvraagd te zijn, seksuele handicaps, echte liefde niet te kunnen vinden. Een vijftiger vertelde dat hij nog nooit in zijn leven enige vorm van liefde had ontvangen, niet thuis, niet op school, nergens. Opvallend was dat welke ervaringen de bezoekers ook hadden, zij vrijwel allemaal vol hoop waren, dat zij ooit in hun leven liefde zouden vinden.

Heb jezelf lief.

Dan pas komt er ruimte om ook anderen lief te hebben.

(Barbara)

Zo voerden we elk achttien gesprekken van tien minuten. Mensen stonden nog tijdens de maaltijd aan het eind van de middag in de rij om aan de beurt te komen. Om even aandacht te krijgen, een hand, een ontmoeting.

Voor ons was de middag niet alleen warm vanwege het schitterende weer en de mooie omgeving. We vonden het een cadeau om wat de bezoekers aan ons wilden toevertrouwen. Op een groot papier hebben we de prachtigste uitspraken over liefde verzameld: *Uiteindelijk draait alles om liefde. De liefde voor wat je bent, voor wat je doet en voor de mensen om je heen. (Joriska). Iets zinnigs over liefde. Lang gewacht. Nooit verwacht. Toch gekomen. (Makom)*

Jeannette M. Deenik-Moolhuizen

Uiteindelijk draait alles om liefde. De liefde voor wat je bent, voor wat je doet en voor de mensen om je heen. (Joriska).

Hoe vaak komt seksueel geweld voor? Onderzoek 2006

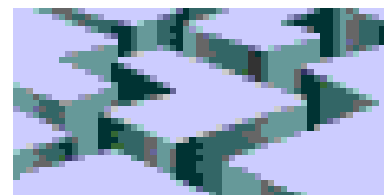
Uit onderzoek onder volwassenen blijkt dat 39% van de vrouwen en 7% van de mannen ooit slachtoffer is geweest van seksueel geweld.

19% van de vrouwen en 4% van de mannen is in hun jeugd, d.w.z. voor hun zestiende jaar, voor het eerst slachtoffer geworden van seksueel geweld.

De gemiddelde leeftijd van de vrouwen bij aanvang van het misbruik in de jeugd was 10 jaar en van de mannen 11 jaar.

Van de totale groep slachtoffers van seksueel geweld is 30% van de vrouwen en ruim 50% van de mannen uitsluitend in hun jeugd misbruikt.

Cijfers ontleend aan het boek "Seksuele gezondheid in Nederland 2006" van de RutgersNissogroep

Bezoek uit Zambia

In het voorjaar van 2007 kreeg de VPSG bezoek van ds. Isajah Munali uit Lusaka in Zambia.

Hij is daar predikant met een bijzondere opdracht: het coördineren en inspireren van het kerkelijke jeugdwerk.

De "Northmead congregation", waar hij voor werkt, is onderdeel van de Reformed Church in Zambia, een protestantse kerk van koloniale herkomst die sterke verwantschap heeft met onze PKN, maar wel van een iets orthodoxere signatuur is.

Isajah Munali ziet zich in zijn land en kerk geconfronteerd met problemen van seksueel misbruik en -geweld, ook onder jongeren. Hij is van mening dat de kerk waar hij uit komt zich met deze problemen moet leren verhouden en wil er kritisch tegenwicht aan geven door jongeren, maar ook kerkelijke kaderleden bewust te maken van hun eigen verantwoordelijkheid en kracht hierin.

Dankzij de theologische faculteit in Kampen kreeg hij de kans om zijn doctoraal studie over dit ingewikkelde thema hier in Nederland af te ronden. Een heel bijzonder en moedig initiatief! Nog meer dan binnen de Nederlandse kerken is het thema seksualiteit en seksueel misbruik in Zambia immers een moeilijk te doorbreken taboe.

Voor zijn scriptie maakte Isajah Munali ook gebruik van de ervaringsdeskundigheid en onderzoeksgegevens van de VPSG. Op 15 augustus studeerde hij af in Kampen bij prof. dr. Ruard Ganzevoort als doctorandus in de praktische theologie, onder het trotse gehoor van ondergetekende.

Isajah, we wensen je goede moed en inspiratie bij je baanbrekende werk!

Margrietha Reinders.

Dwarsliggen. Speurtocht naar heilzame seksualiteit.

Dwarsliggen betekent hier dwarsliggen op een maatschappelijke ontwikkeling waarbij uit de kleren gaan, erotische situaties creëren, seks hebben op steeds jeugdiger leeftijd als normaal wordt gepresenteerd. Dat betekent dat er vooral op vrouwen en jonge meisjes, maar ook op jongens, een culturele, en daarmee ook dikwijls fysieke druk wordt gelegd om hieraan mee te doen. Verworvenheden van de seksuele revolutie en van de vrouwenbeweging zijn onbekend geraakt of worden nu ingezet voor de zogenaamde openheid met labels als *emancipatie* of *stoerheid*. De kritische analyse vanuit het feminisme kan hier goed werk doen: Voor wie is al deze openheid heilzaam? Door wie worden deze labels gegeven? Welke beelden van vrouwen en mannen worden dikwijls ongemerkt overgedragen? En wie hebben daar belang bij?

Maar dan, hoe willen we het anders? Wat zijn de vormen van seksualiteit die heilzaam zijn? Waar willen of moeten we grenzen trekken? Kunnen de kerken aan het gesprek hierover een bijdrage leveren? Het is lastig om hier in de kerken op in te gaan omdat de kerk een traditie heeft van betutteling en verboden, of voorschrijvend gedrag op het gebied van seksualiteit. Verder bestaat

er gêne om over zaken rond seksualiteit met elkaar in gesprek te gaan. Toch moet de kerk een veilige plek zijn om te bespreken wat wel heilzaam is voor mannen en vrouwen, en vooral voor jongeren.

Met dit project probeert de VPSG een bijdrage te leveren aan een nieuwe ronde van gesprek over hoe we leven als seksuele individuen.

Het project loopt nu een jaar. Daarin hebben we om te beginnen veel studie verricht en kennis gemaakt met Noord-Hollandse instanties. Er zijn een aantal lezingen gehouden, onder andere op een dag van het IKON-pastoraat, en artikelen geschreven, onder andere in *Doopsgezind.nl*, *Toer en Fier*. Op de Oecumenische vrouwensynode hebben we dit onderwerp ingebracht en een vragenlijst verspreid met als onderwerp wat vrouwen wensen op het gebied van seksualiteit.

In Gelderland heeft het KCMA (katholiek maatschappelijk activeringswerk) samen met een medewerkster van de PKN ons thema voor de komende jaren overgenomen. Wat resulteert in samenwerking.

In Volendam wordt in samenwerking met pastoraal werkster Agaath van de

Hogen, met een aantal actieve vrouwen gewerkt aan de vragen naar heilzame seksualiteit. Daarbij gaan we steeds uit van de eigen beleving. Het is een eerste stap die moet leiden tot een brede aanpak binnen rk parochies provinciebreed.

In Hoorn wordt op 23 december een viering over dit thema gehouden. Voor januari staat een avond met vrijwilligers gepland. Een veertigtal Noord-Hollandse pastores hebben een uitnodiging gekregen voor mogelijke activiteiten. Gezien de antwoorden wordt een studiemiddag in januari voorbereid over *Hoe maken we het als pastores voor pastoranten comfortabel om over seksuele zaken te spreken?*

Hoewel het ook met dit project niet eenvoudig blijkt om een entree te krijgen binnen kringen van pastores horen we vaak positieve reacties op ons project. We gaan er dus opgewekt mee door.

Jeannette M. Deenik-Moolhuizen

De VPSG krijgt adviezen van de SESAM Academie

De VPSG is voor haar inkomsten volledig afhankelijk van donaties. Deze financiële bijdragen lopen de laatste jaren sterk terug, vooral uit kerkelijke kring. Het is voor de VPSG moeilijk om naast de kerkelijke instellingen andere financiële bronnen aan te boren. Te meer daar het maatschappelijk probleem, waarvoor de VPSG zich inzet, een moeilijk te accepteren gespreksonderwerp is, waarop nog een groot taboe rust. Daar tegenover staat de groeiende behoefte van veel slachtoffers van seksueel geweld aan pastorale bijstand.

Wil de VPSG haar werk kunnen blijven voortzetten, dan zal zij andere wegen moeten vinden om haar continuïteit te waarborgen. Om die reden heeft het bestuur de SESAM Academie om advies gevraagd.

De SESAM Academie is een academie voor “Senioren en Samenleving”. De SESAM Academie brengt maatschappelijke organisaties in contact met senioren (adviseurs) met een academisch werk- en denkniveau en leidinggevende ervaring, veelal opgedaan in het bedrijfsleven.

De adviseurs ondersteunen op onbezoldigde, vrijwillige basis deze organisaties bij het realiseren van hun doelstellingen. De SESAM Academie vraagt aan de organisaties een kleine bijdrage ter dekking van haar exploitatiekosten.

Samen met twee adviseurs van de SESAM Academie onderzoekt het bestuur van de VPSG mogelijkheden die haar helpen om een gezonde financiële basis te creëren, waardoor de VPSG haar zo dringend noodzakelijke werk in de komende jaren kan voortzetten.

Frans van Mechelen en Theo Jacobs, SESAM adviseurs

Torens van verlangen

Dit is de titel van de nieuwe bundel van Annelies Schreuder. En het is de tweede bundel die ze uitgeeft en, evenals bij haar eerste bundel, schenkt ze de opbrengst van de eerste oplage aan de VPSG. We stellen dit uiteraard zeer op prijs en voelen ons ook heel erg vereerd. Want het is een prachtige bundel. Het titelgedicht vindt u op onze website en dit gedicht toont ook duidelijk dat de ontwikkeling van deze dichteres blijft doorgaan. De gedichten zijn uiterst fijnzinnig, vaak speels, maar altijd met een diepere laag, die voor iedere lezer een heel eigen en persoonlijke laag aanspreekt. En is dat niet de ware aard van poëzie: dat iedereen zich er persoonlijk door aangesproken voelt. Omdat poëzie gebaseerd is op eigen ervaring, maar deze ook overstijgt en tot algemene menselijke ervaring wordt. De dichteres gebruikt veel beelden, die ontleend zijn aan de natuur en daarin vooral ook de afwisseling van de seizoenen als beeld van de afwisselende perioden in ons eigen leven.

Uit de gedichten spreekt een intense betrokkenheid van de dichteres met de mensen om haar heen, een verlangen ook om in gesprek te blijven, zelfs over de dood heen. Maar ook in gesprek blijven met zichzelf en de eigen levenservaringen een plek te geven en ermee in balans te komen. En altijd met een zekere humor, die scherpe kantjes verdraaglijk maakt, zonder die te ontkennen. Juist op het snijpunt van verdriet en vreugde, van verlies en ontvangen verwoorden deze gedichten welke positie de dichteres inneemt tegenover de wisselvalligheden van het bestaan. Daarbij verliest ze nooit de ander uit het oog en stelt ze die present. Toch houdt ze ook afstand en kiest ze de positie van toeschouwer: opmerkzaam en aandachtig, en reikt in krachtige taal woorden aan waarin mensen zich kunnen herkennen. Daarbij is haar taal niet afstandelijk, maar blijft dicht bij de alledaagsheid van het gesprek tussen mensen.

Kortom: een prachtige bundel die het waard is gelezen en herlezen te worden. Deze bundel hoort thuis in de boekenkast van iedere poëzie-liefhebber. U kunt hem bestellen bij de VPSG voor de prijs van elf euro. En natuurlijk is het met de komende feestdagen ook een stijlvol geschenk aan degene die u dierbaar is. Dus: bestellen deze bundel, u zult er geen spijt van krijgen. Tot slot wil ik ook in deze bespreking een gedicht meegeven dat een illustratie is van de veelzijdigheid en fijnzinnigheid van dichteres Annelies Schreuder.

Marthe Link

Vorst

ik kijk uit over de plas
waarop een zwerm landvogels
is neergestreken, geroezemoes
als op een feest, begroetingen
een hond trekt doodgemoede-
reerd
een slee-met-kind terwijl
vader de ijzers onderbindt

door al dit glinsterglijvermaak
gongt er iets rond:
een meeslepend wijsje over
de ontdooiende kracht
van ijs.

De bundel *Torens van verlangen* is te bestellen bij de VPSG voor € 11,- (exl. porto)

Ook nog voorradig de eerste bundel van Annelies Schreuder: *Adem en Vuur*. (€ 9,- excl. porto)